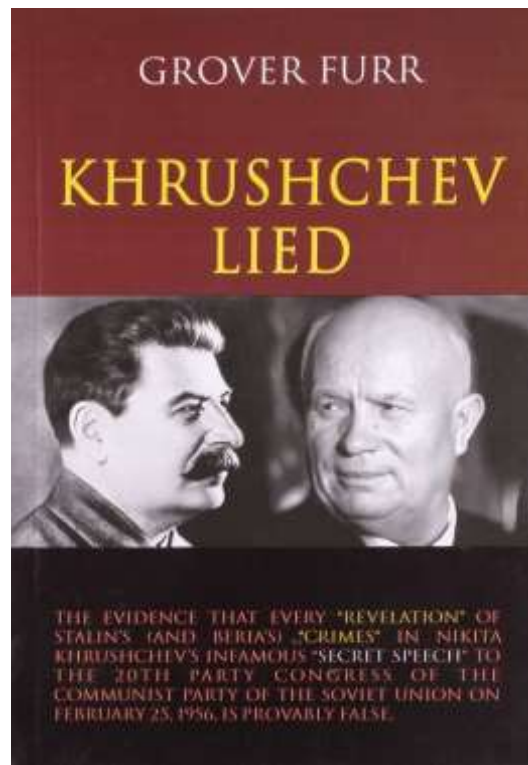

Martin Fahlgren

Grover Furr om Chrusjtjovs ”lögner”

Tidigare har marxistarkivet publicerat en artikelsamling – [Chrusjtjov deltagare i trotskistisk-bucharinistisk komplott](#) – som mer allmänt synar boken *Khrushchev Lied* [Chrusjtjov ljög], skriven av den fanatiska amerikanske Stalin-supportern Grover Furr. Hela denna bok ägnas åt Chrusjtjovs berömda ”hemliga tal” vid 1956 års partikongress, där ”alla avslöjanden om Stalins och Berijas brott” enligt Furr är lögner.

Föreliggande artikel försöker inte greppa hela boken, utan inskränker sig till att rikta strålkastarna på ett bokavsnitt, där Furr ägnar flera sidor åt en liten detalj, som när allt kommer omkring visar sig vara ganska så poänglös.

Symptomatiskt för Furr är att han kan skriva flera sidor om saker som egentligen borde vara ganska så ointressanta och oväsentliga i ett lite större perspektiv. Det som tas upp bokens kapitel 50, där Furr hävdar att Chrusjtjov ljugit om Stalins roll när det gäller vem/vilka som skrev 1938 års ryktbara *Sovjetunionens Kommunistiska Partis (bolsjevikerna) historia. Kortfattad kurs*, som gavs ut i miljontals exemplar och på många språk.¹

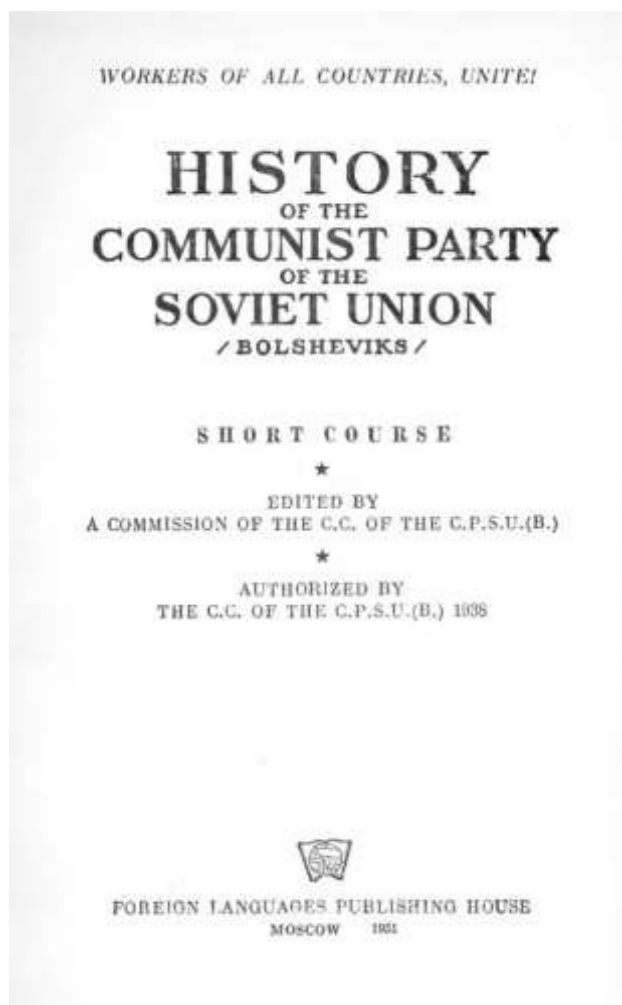
Grundfakta

På försättsbladet till den svenska upplagan (som getts ut flera gånger) av ”Kortfattad historia” /”Kortfattad kurs” sägs att partihistorien framtagits:

*Under redaktion av en kommission av SUKP(b):s Centralkommitté.
Godkänd av SUKP(b):s CK år 1938*

¹ Svenska Wikipedia innehåller en översiktlig redogörelse för ”Kortfattad kurs” och dess betydelse: [Sovjetunionens kommunistiska partis historia: kortfattad kurs](#). Artikeln i engelskspråkiga Wikipedia innehåller även en redogörelse för de ändringar i texten som gjordes i nyare upplagor under Stalin-epoken och vad som föranledde dessa ändringar, se: [History of the Communist Party of the Soviet Union \(Bolsheviks\)](#).

Dvs här sägs inget om Stalins roll i sammanhanget. Och det är inget unikt för de svenska upplagorna, utan det gäller även utgåvor på andra språk och under hela Stalins levnad. Se t ex försätsbladet till 1951 års engelska upplaga:

Någon fullständig lista med de som ingick i CK-kommissionens har aldrig publicerats, men det är känt att där ingick historikerna Vilhelm Knorin och Jemeljan Jaroslavskij, liksom CK-sekreteraren Pjotr Pospelov, samt att Stalin noga övervakade författandet.² Pospelov var för övrigt en av författarna till den kortfattade Stalin-biografi som Furr nämner nedan.³ Senare, efter Stalins död, hade Pospelov dessutom huvudansvaret för att ta fram den rapport som Chrusjtjov baserade sitt "hemliga tal" på.⁴

Nu följer utdraget ur Furr's bok, som börjar med ett längre citat ur Chrusjtjovs "hemliga" tal vid 20:e partikongressen 1956. Mina kommentarer till Furr's påståenden är insprängda i den löpande texten och ges inom [med annat typsnitt.]

Martin F

² Se [https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_Communist_Party_of_the_Soviet_Union_\(Bolsheviks\)](https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_Communist_Party_of_the_Soviet_Union_(Bolsheviks))

³ Svensk översättning av denna bok som genomsyras av Stalin-kulten gavs ut av Proletärkultur 1972: [J.V. Stalin – bolsjevikernas stålhårde ledare](#). Där läser vi: "En biografi sammanställd av G.F. Alexandrov, M.R. Galaktionov V.S. Krusjkov, M.B. Mitin V.D. Motjalov, P.N. Pospelov".

⁴ Chrusjtjovs egen redogörelse för detta återfinns i [Arvet efter Stalin](#) (i *Chrusjtjov minns*).

Chrusjtjov:

Vi vet att en kommission inom Centralkommittén arbetade med att sammanställa "Kortfattad historia för Sovjetunionens kommunistiska parti(b)". . . . Det förhållandet återgavs så här med följande formulering i utkastet till Stalins "Kortfattad biografi": "En kommission inom RKP(b)s Centralkommitté arbetade ledd av kamrat Stalin, under hans personliga och synnerligen aktiva deltagande, med att sammanställa en Kortfattad historia för Sovjetunionens kommunistiska parti (b)".

Stalin var dock inte nöjd med den formuleringen och i "Kortfattad biografi" har den därför bytts ut mot följande: "År 1938 utkom Kortfattad historia för Sovjetunionens kommunistiska parti (b) skriven av kamrat Stalin och godkänd av en kommission inom RKP(b)s CK". Vad finns här mer att tillägga?

Som ni ser genomgick verket en förbluffande omvandling, från att ha varit en bok skriven av ett kollektiv till ett verk skrivet enbart av Stalin. Det finns väl knappast behov av att prata om hur och varför denna omvandling ägde rum. . . .

Och när då Stalin själv förklarar, att just han har skrivit denna bok om partiets historia, så kan ju hans utsago bara framkalla förvåning och oförståelse: Kan verkligen en marxist-leninist skriva om sig själv på detta sätt, så väldeliga blåsa upp kulten kring sin egen person och höja sig själv så till skyarna?

Det förefaller som om ingen utom Chrusjtjov någonsin påstått att Stalin gjort anspråk på att vara författare till *Kortfattad historia*.⁵ Varken Chrusjtjov eller någon annan har någonsin kommit med några belägg för att Stalin skulle ha gjort gällande att han författat den. Molotov sade rent ut att Stalin aldrig sagt något sådant.

[*Kommentar:* Chrusjtjov påstod *inte* att Stalin "sagt" att han var författare till 1938 års "Kortfattade historia" (eller "Kortfattad kurs"). Det som Chrusjtjov sade var att Stalin såg till att den ursprungliga formuleringen i en Stalin-biografi, att SUKP(b):s kortfattade historia sammanställdes av en CK-kommission (dvs samma som står i "Kortfattad kurs"), ändrades till att den skrevs av Stalin och godkändes av en CK-kommission – dvs att kommissionens arbete reducerades till att godta slutresultatet. Hur denna ändring (i Stalin-biografin) genomfördes i praktiken säger Chrusjtjov inget om. Vi återkommer till detta.]

Oavsett detta återfanns i själva verket första hänvisningen till Stalins påstådda författarskap till "Kortfattad historia" i första upplagan av "Kortfattad biografi" om Stalin (1940)⁶ – en bok som enligt Maksimenkov (citerad ovan) Stalin inte var inblandad i, vare sig som författare eller redaktör. Maksimenkov skriver:

Han [Stalin] var upptagen med det sovjetisk-finska "vinterkriget" och avhöll sig från allt som rörde boken . . . Den 14 december 1939, en vecka före Stalins 60-årsdag, fick han ett första utkast till biografien plus ett bifogat brev undertecknat av Mitin och Posplov: "Kära kamrat Stalin. Vi skickar er detta utkast till den "kortfattade biografien" om er, som framställts av Marx-Engels-Lenin Institutet och styrelserna för propaganda och agitation. Vi skulle vilja att ni tittade igenom detta arbete och lät oss få veta om det vore möjligt med utgivning." Stalin strök under hela texten till det bifogade brev och skrev i kraftig stil över sidan: "Hinner inte 'titta igenom'. Skicka tillbaka till MELI [Marx-Engels-Lenin Institutet]. Stalin.

Meningen om Stalins roll i tillkomsten av "Kortfattad historia" infördes inte av Stalin själv om sig själv, utan tillhörde pennan hos någon av de många författare och redaktörer som var sysselsatta med boken. Här ljög således Chrusjtjov än en gång.

⁵ Det har flera andra också gjort, t ex ryssarna Vadim Z. Rogovin i boken *Stalin's Terror of 1937-1938*, s 424 och D Volkogonov, *Stalin, Triumph and tragedy*, s 221.

⁶ Det var ju just detta som Chrusjtjov sade i sitt tal.

[*Kommentar:* Vad har Furr för belägg för detta? Inget! Och även om Stalin inte införde ändringen själv, så vore det ytterst märkligt om han inte fått reda på det, åtminstone efter det att boken kom ut – den kom ut i flera upplagor och översattes även till främmande språk. Exempelvis återfinns den i kapitel X i 1947 års engelska upplaga av biografien: [Stalin](#) (på Marxists Internet Archive). Den finns också (på sid 50) i marxistarkivets utgåva av den svenska upplagan⁷: [J.V. Stalin – bolsjevikernas stålhårde ledare](#). Skulle verkligen Stalin ha varit ovetande om denna smickrande formulering om honom själv? Och att någon annan skulle ha smugit in påståendet utan Stalins vetskap och godkännande är otroligt – ett sådant tilltag skulle ha varit mycket riskfyllt – och vi har heller aldrig hört att någon ”bestraffats” eller ens kritiserats för detta. Att Stalin inte skulle ha känt till detta är ytterst osannolikt för att inte säga omöjligt, så han måste åtminstone ha varit införstådd i det hela. Därför är Chrusjtjovs version trovärdigare än Furr.]

Nu återstår bara en fråga för att få klarhet: Vilken var Stalins verkliga roll i tillkomsten av ”Kortfattad historia”?

I en av sina artiklar skriver Roy Medvedev, knappast någon anhängare av Stalin, att denne var huvudförfattare till ”Kortfattad historia”. Historikern konstaterar att Chrusjtjovs anklagelse mot Stalin om plagiat helt saknar grund. För att styrka sin uppfattning hänvisar han till publiceringen i *Voprosy Istorii* av maskinskrivna texter med Stalins korrigeringar och en del annat material.

[*Kommentar:* Här påstår nu Furr, med hänvisning till Roy Medvedev, att Stalin ”var huvudförfattare”. Men vi får inte något citat eller någon referens till någon engelskspråkig version av Medvedevs kommentar, så därför kan vi inte avgöra om Furr påstående är korrekt eller inte. Å andra sidan kan Medvedev knappast betraktas som expert när det gäller detta. Hänvisningarna till ”maskinskrivna texter med Stalins korrigeringar”, visar att Stalin kommenterade och korrigerade ”Kortfattad historia” – vilket ingen ifrågasatt – men detta gör honom inte till huvudförfattare.]

Bortsett från de uppenbara bristerna och primärkällornas ofullständiga karaktär i Medvedevs framställning råder inget titel om att arbetet med ”Kortfattad historia” skedde under ledning av och med Stalins aktiva medverkan som en av huvudförfattarna till läroboken.

Chrusjtjov hade påstått att Stalin inte hade någon rätt att skriva att han var författare till ”Kortfattad historia”, eftersom han inte skrivit den. Det visar sig emellertid att Stalin i själva verket hade all rätt att göra anspråk på att vara en av huvudförfattarna, men att han aldrig gjorde det inför någon eller i något sammanhang. Inte ens Molotov, som varit en av Stalins närmaste medarbetare, visste exakt hur mycket Stalin hade skrivit och trodde att han bara skrivit avsnittet om dialektik, eftersom de diskuterat det vid något tillfälle.⁸

I denna fråga faller Chrusjtjov på eget grepp. Han påstås att Stalin gjort anspråk på ett författarskap som han inte förtjänade. I själva verket var Stalin huvudförfattare, men gjorde aldrig något nummer av detta.

[*Kommentar.* Medan Chrusjtjov i sitt hemliga tal utgår från den officiella formuleringen i ”Kortfattad kurs” om kommunistpartiets historia, att den framtog under redaktion av en CK-kommission, så anser Furr uppenbarligen att den formuleringen

⁷ Sidorna 108-109 i den tryckta boken.

⁸ Molotov sade uttryckligen att Kortfattad kurs ”inte skrevs av Stalin” (*Molotov Remembers*, s 168). Att Stalin var författare till avsnittet ”Om den dialektiska och historiska materialismen” som ingår i ”Kortfattad kurs” (i dess fjärde kapitel) är ingen nyhet, det har varit känt länge och den artikeln har även publicerats flera gånger separat.

var felaktig och att Stalin var dess huvudförfattare, dvs att det som sägs i Stalin-biografin, att Stalin var författare till "Kortfattad historia", är korrekt.

Men den uppmärksamme läsaren inser att Furr här slirar på sanningen. Först skriver han att Stalin var "en av huvudförfattarna", sedan att Stalin var "huvudförfattare", medan det i Stalin-biografin, vilket var utgångspunkten för Chrusjtjovs anmärkning, stod att "Kortfattad historia" var "skrivna av kamrat Stalin och godkänd av en kommission inom RKP(b)s CK", dvs där sägs inte att han var huvudförfattare utan att han var den *ende* författaren. Och lägg märke till att det i "Kortfattad historia" inte nämndes någon författare alls, utan enbart att utarbetats "under redaktion av en kommission av SUKP(b):s Centralkommitté".

F ö anser tydligen Furr att det var viktigt bestrida att det var *Stalin* själv som låg bakom formuleringen i Stalin-biografin. Om nu detta är korrekt, då är det väl ganska oväsentligt om det är Stalin själv eller någon annan har infört den. Varför bråka om en sådan petitesse? Det hade räckt med att konstatera att det är sant att Stalin är (huvud-)författare till "Kortfattad kurs".⁹ Men Furr vill inte nöja sig med det, förmodligen därför att han vill framställa Stalin som en mycket tillbakadragen, blygsam person som ständigt försökte hålla sig i bakgrunden och motarbeta den personkult som fick enorma proportioner under Stalin-epoken, inte bara i Sovjet utan i alla kommunistiska partier. Med tanke på att Stalin ständigt prisas i "Kortfattad kurs", samtidigt som Stalin-kulten når groteska höjder¹⁰, så framstår Furrs ståndpunkt som absurd och visar att Furr själv inte har något emot personkulten av Stalin: Han försöker tvärtom själv bidra till den.]

⁹ I vissa nyare engelskspråkiga upplagor av "Kortfattad kurs", utgivna av på initiativ av neostalinister har man godtagit påståendet att Stalin är dess författare, kanske inspirerade av Grover Furr.

¹⁰ Med mängder av statyer och byster, målningar, affischer, böcker, artiklar och sånger. T ex berättar Deutscher att Stalin själv införde sitt namn i den nya nationalsången (som ersatte Internationalen).

Lästips

Chrusjtjov: [Chrusjtjovs tal 1956](#) och [Arvet efter Stalin](#) (om bl a 20:e partikongressen)

Isaac Deutscher: [Chrusjtjov om Stalin](#)

Jean-Jacques Marie: [Chrusjtjov deltagare i trotskistisk-bucharinistisk komplott ???](#)

Roy Medvedev: [Tjugonde partikongressen – Före och efter](#)

Rustem Nurejev: [Sovjetunionens kommunistiska partis historia \(1938\): Partipropagandans förvrängda spegelbild](#)

Se även [Sovjetunionens kommunistiska partis historia \(1938\): Partipropagandans förvrängda spegelbild](#) av Rustem Nurejev, som med utgångspunkt från politbyrå-protokoll visar hur Stalin & Co såg på boken och hur den borde användas.